

METODERAPPORT - SKUP 2019

Dagbladet

Spammens bakmenn

Av Torgeir P. Krokfjord (Journalist), Tor Henning Ueland (Utvikler) & Lars Eivind Bones (Fotograf)

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
Dette er saken	3
Bakgrunn	
Slik startet det	4
2. Tekniske metoder	5
Systematisering og jakt på mønstre	5
Metode: Graving i nettsider	5
Metode: Crawler	6
Metode: Programmering	7
3. Jakten på bakmennene	8
Den franske milliardæren	8
Bakmennene avslører oss	8
Hjelperen «Jonas»	9
Metode: Whois-undersøkelser	10
Metode: Servergranskning	11
4. Gudfedrene	11
Muntlige kilder	11
Spor mot Tyskland	12
Metode: Graving i kildekode	13
Metode: Selskapssøk og sosiale medier	14
Metode: Bufrede Google-søk	14
Metal-referansen	14
Metode: E-postleting	16
Adelsmannen	16
Tysklandsturen	17
Konfrontasjonen	18
5. Presseetiske vurderinger	19
Forsøk på å stanse angrep	19
Trafikksammenligning	19
Skjult kamera	19
6. Konsekvenser	20
Vedlegg: Linker til publiserte saker i prosjektet	21

1. Innledning

Dette er saken

Dagbladet avslørte våren 2019 et omfattende dataangrep mot Dagbladet, VG, Aftenposten, BBC, Fylkesmannen, Statens Vegvesen og en rekke andre statlige og private aktører. Ved hjelp av metoder som programmering, innsamling og analyse av nettsider, selskapssøk i flere land, bruk av sosiale medier og kreativ jobbing i felt - avslørte vi hvem som sto bak og hvordan de opererer. For første gang ble bakmennene konfrontert.

Vi avdekket at det bak dataangrepet sto store, internasjonale markedsføringsaktører, som via såkalt «lead-generering» fikk samlet store mengder personopplysninger. Angrepet hadde til hensikt å tjene penger på salg av personopplysninger.

Saken fikk – som vi kommer tilbake til avslutningsvis - store konsekvenser i inn- og utland.

Men den startet som en liten tilfeldighet.

Bakgrunn

Etter at EU i mai 2018 innførte nye personvernregler – kjent som GDPR – er norske nettbrukere blitt vant til å trykke på samtykkemeldinger. Enten du skal lese en avis, handle i en nettbutikk eller se på nett-TV, må du trykke på en knapp som dukker opp på skjermen, der du aksepterer nettstedets personvernbestemmelser.

Samtidig har det blusset opp en industri der personopplysninger på nett er en verdifull salgsvare og som tjener gode penger på å utnytte at forbrukerne er blitt vant til å trykke på samtykkemeldinger på PC-skjermen sin.

Stikkordet er «lead-generering» Det går i korte trekk ut på at publikum/nettbrukere lures til å gi fra seg e-postadresse, telefonnummer, personinfo eller kredittkortnummer, eksempelvis ved at de trykker på konkurranser på nettet.

- En lead er en e-postadresse, et telefonnummer eller et samtykke, sa den svenske nettmarkedsføreren Ramin Jamei, som vi kom i kontakt med i løpet av artikkelserien:

- En utvist interesse, der noen har sagt ja til å motta informasjon om å bytte for eksempel mobiltelefonoperatør eller strømselskap.

Personopplysningene samles så av markedsføringsfirmaene som står bak. Enten er de skaffet til veie på vegne av en kunde, som eksempelvis kan bestille «10 000 norske nettbrukere med interesse for nytt strømselskap». Eller de kan samles inn og lagres av nettmarkedsførerne selv, og tilbys for salg i ulike sammenhenger.

Slik startet det

Høsten 2017 gjorde en slektning av Sonja Nordanger - journalist og tillitsvalgt i Aller-konsernet, et Google-søk for å finne en bestemt artikkel Nordanger hadde skrevet. Søkeresultatet forbauset dem begge. I tillegg til de forventede treffene, som sosiale medier-profiler og artikler Nordanger hadde skrevet, dukket det opp en rekke uventede nettsider.

Disse nettsidene viste innhold fra artikler hun hadde skrevet - hos KK, Dagbladet og Vi.no. Men innholdet var stjålet og flyttet til nye nettsider. Da Nordanger klikket seg videre fra disse nettsidene ble hun videresendt til både pornosider, til suspekte annonser og «konkurranser», som eksempelvis lovet at du kunne vinne en ny telefon.

Nordanger ønsket å få de uønskede Google-treffene fjernet. Hun kontaktet derfor utviklingsavdelingen i Aller. Det viste seg at også flere andre Aller-ansatte hadde samme problem. Når de søkte på artikler ble de viklet inn i spam-sider, som hadde stjålet seriøst innhold og som fort avkrevede en personopplysninger

Utviklingsavdelingen hjalp Nordanger og de andre med å sende inn klager på hver enkelt side gjennom Googles klagesystem. Men saken pirret også nysgjerrigheten til utvikler Tor-Henning Ueland, som har lang erfaring i å grave i nettkriminalitet.

Ueland begynte senhøstens 2018 å følge med på de ulike spam-sidene, og så smått undersøke domenenavn samt om det fantes forbindelser spam-sidene imellom. Uelands innledende undersøkelser bekreftet at det var snakk om et nettverk, og ikke bare noen få enkeltstående svindelsider.(se metodekapittel)

Sammen med Geir Wiksen, teknologidirektør i Aller Media, kontaktet han nyhetssjef Hans-Martin Thømt Ruud og gravesjef Siri Gedde-Dahl, og foreslo å grave videre.

Torgeir P. Krokfjord, journalist i gravegruppa i Dagbladet, tente på ideen og begynte sammen med Ueland å grave i midten av januar 2019. Ueland og Krokfjord jobbet, delvis på heltid, delvis på deltid, med prosjektet i omkring tre måneder. Artikkelen ble publisert i løpet av de siste fire ukene. Siri Gedde-Dahl reportasjeledet prosjektet, i tillegg til at teknologidirektør Wiksen i perioder var tett på prosjektet da både Dagbladet og andre Aller-nettsteder også var rammet.

2. Tekniske metoder

Systematisering og jakt på mønstre

Som et stort mediehus får vi av og til tips om misbruk av merkevarkene våre. I forbindelse med tipset fra Sonja ble både sidene hun tipset om, samt en del tidligere tips samlet opp i et regneark. De forskjellige sidene ble også manuelt vurdert.

Det ble videre gjort Google-søk basert på innholdet vi så på de aktuelle sidene. Treffene som Google-søkene ga, ble også lagt til i regnearket.

Et eksempel på et slikt søk er: **“er en del av Aller Media" -site:.no -site:.com”**, som søker etter setningen “er en del av Aller Media” på alle nettsider som ikke ligger under .no eller .com.

Domene	Sider indeksert	Type	Innhold fra
acacicna.ml	246	forumclone	Dagbladet
adimnanre.ml	289	forumclone	Dagbladet
anembolcess.ml	287	forumclone	Dagbladet
anhigditic.ml	234	forumclone	Dagbladet
anintiepum.ml	304	forumclone	Dagbladet, Computerworld
apconcioclan.ml	268	forumclone	Dagbladet
aphlipufou.ml	243	forumclone	Dagbladet
arunnonroa.tk	248	forumclone	Dinside, NRK
aspradanrea.ml	993	forumclone	Dagbladet
asvastucheap.ml	228	forumclone	Aftenposten
azpretemse.ml	399	forumclone	Dagbladet
bluncarrtecde.ml	460	forumclone	VG, Dagbladet
bradfaordx.tk	180	siterip	Mylder.no, Jærbladet, Hegnar, Dagbladet
buyfatage.ml	291	forumclone	Dagbladet

Metode: Graving i nettsider

269 forskjellige domener ble i løpet av et par uker lagt inn i regnearket, sammen med informasjon om hvor mye innhold Google hadde gjort søkbart på hvert nettsted. Dette for å se hvor mye stjålet innhold det kunne være snakk om per nettsted. Vi la også inn informasjon om hva slags type kopi det var snakk om. Det stjalne innholdet ble enten vist frem som en ren kopi av nettstedet («siterip»), eller som et «forum», der det stjalne innholdet ble lagt inn som «diskusjoner» på forumet.

Vi undersøkte så et par tilfeldig utvalgte sider i hver kategori manuelt, for å se etter spor som vi kunne bruke videre i vår jakt på bakmennene. Sidene som ble kategorisert som «forum», ga oss ingen interessante spor eller koblinger. Men sidene som ble kategorisert som «siterip», skilte seg fort ut, og ble fokus for vårt videre arbeid.

Ved undersøkelse av kildekoden på «siterip»-sidene viste det seg at kildekoden var nesten identisk med nettsiden som var kopiert. Spamsidene skilte seg bare ut ved et par lenker til andre nettsteder, som stod helt øverst på nettsidene. Disse lenkene passet ikke inn i mønsteret med andre lenker på nettsidene. Denne listen var kun synlig i nettstedets HTML-kode. Besøkte man siden direkte i nettleser ble man sendt videre til reklame/svindler-sider. Når man så på siden via Googles bufrede kopi, ville Googles banner legge seg over denne listen.

This is Google's cache of <https://www.dagbladet.no/>. It is a snapshot of the page as it appeared on 19 Aug 2019 12:29:38 GMT.

[Full version](#) [Text-only version](#) [View source](#)

Tip: To quickly find your search term on this page, press **Ctrl+F** or **⌘-F** (Mac) and use the find bar.

(Eksempel på Googles banner som la seg over listen over nettstedet)

Nærmere undersøkelser av nettsidene som det ble lenket til, viste at samtlige nettsider hadde en rekke likhetstrekk:

- Alle hadde klonet et seriøst nettsted
- Alle lenket videre til andre kopierte nettsteder
- Alle brukte toppdomenenavn som gikk igjen
- Alle hadde Letsencrypt HTTPS-sertifikater
- Alle brukte leverandøren Cloudflare for å skjule sine spor.

Her så vi altså konturene av et større nettverk, og begynte å vurdere hvordan hele nettverket kunne bli avdekket.

Vi antok at målet til de som stod bak dette, var å få mest mulig innhold søkbart hos Google. Dette for å få flest mulig som gjør et Google-søk, til å trykke seg inn på sidene. Dette igjen ville da medføre trafikk til de tjenestene som de ønsket å annonsere for. Et av de viktigste kriteriene for å komme høyt på Googles søkeresultater er å ha flest mulig lenker inn til nettstedene, det var da naturlig at alle disse sidene i nettverket lenket til hverandre.

Metode: Crawler

Ettersom nettstedene i nettverket lenket seg i mellom, og dette ble brukt for å øke Googles vektning av nettverket, var dette også et fint utgangspunkt for å finne ut mer om nettverket. Ueland satte seg derfor ned og skrev en crawler (dataprogram som henter og indekserer nettsider) i Python3, med lagring i databasemotoren MySQL. Denne samlet så inn data om nettverket på følgende måte:

- Først, hent en liste over de nettsidene som skal undersøkes, besøk så den eldste i listen.
- Loggfør hvilken IP-adresse nettstedet ligger bak
- Sjekk så om det finnes lenker til andre nettsteder i toppen av nettstedets forside.
- Se om lenkene i toppen peker til et av følgende toppdomener:
 - *.cf, *.tk, *.ga og *.gq
- Hvis ja, lagre nettstedet som en mistenkt klon, og legg til en kobling mellom besøkt nettsted, og nettsted det lenkes til.
- Lagre også både forsidens tittel og forsidens HTML-kode
- Undersøk HTTPS-sertifikatet til nettstedet for å se når det ble sist oppdatert

Crawleren satt opp til å fremstå som en vanlig Chrome nettleser, samt satt til å automatisk kjøre fra en rekke servere over flere måneder. På den måten kunne vi følge med på nettverkets utvikling. Samtidig som vi ikke sendte så mye trafikk fra en enkelt IP, at det ikke skulle gå av noen alarmer på nettstedene vi overvåket.

```
print("Fetching site...")
request = urllib.request.Request("http://" + todo, headers =
{'User-Agent': 'Mozilla/5.0 (X11; Linux x86_64) AppleWebKit/
537.36 (KHTML, like Gecko) Ubuntu Chromium/71.0.3578.80 Chrome/71.0.3578.80 Safari/537.36'})
```

(Dataprogrammet går undercover under dekket av nettleseren Chrome)

Metode: Programmering

Undersøkelser i råmaterialet i MySQL-databasen viste tidlig at vi her så på materiale som var stjålet fra en rekke land. Det var derfor grunn til å tro at dette nettverket var rettet spesifikt mot disse landene. Ueland skrev derfor et program som sjekket den innsamlede HTML-koden for hvert nettsted og gjorde en vurdering av hvilket land klonen kom fra. Scriptet gjorde en ren vurdering av språket spesifisert i nettsidenes HTML-kode (html-elementets lang-attributt) i de tilfellene det var spesifisert. Dette lot oss kategorisere 37 000 av totalt 85 000 nettsteder som vi klarte å få en kopi av.

#	country	unique_sites
1	slovenia	3
2	croatia	3
3	slovakia	46
4	sweden	2203
5	denmark	2892
6	netherlands	3851
7	greece	4339
8	france	4474
9	germany	4503
10	unknown	4646
11	norway	4781
12	finland	5476

(Oversikt over hvilke land vi klarte å klassifisere innhold til)

Som oversikten over viser, så var dette en kampanje klart rettet mot europeiske land. Et land som skiller seg ut her er, som vi senere skal redegjøre for, Hellas.

For å få en oversikt over hvilke land kampanjen ble rettet mot, ble det laget et program som analyserte den innsamlede HTML-koden fra de kopierte sidene for å klassifisere hvilke land de kom fra. Dette kunne for eksempel blitt gjort ved å la Google Translate undersøke hvilket språk den tror teksten er på.

```

1 <!DOCTYPE HTML><!DOCTYPE html
2 <html lang="no">
3 <head>

```

Men ettersom vi visste at innholdet ble omskrevet til setninger uten mening i mange tilfeller, ble løsningen å gå for en mer “brute force”-aktig metode. Det vil si at vi lagde et program som undersøkte kildekoden til nettstedene og klassifiserte språk avhengig av hvilket språk som var spesifisert der.

(Eksempel på omskrivning gjort på nettsidene)

Crawleren kjørte konstant i flere måneder. Når den hadde gjennomgått hele nettverket, begynte den forfra igjen. På den måten kunne vi hele tiden holde oss ajour med nettverket og plukke opp nye nettsider etterhvert som de ble lagt til i nettverket. Ettersom HTTPS-sertifikater fra Lets Encrypt har en levetid på 3 måneder, gir det fort begrenset med informasjon å se så mye på starttidspunktet på sertifikatene. Men vi kunne blant annet se at det på en enkelt dag mellom august 2018 og januar 2019 kunne bli opprettet/fornyset sertifikater for alt fra 1 til 3000 unike nettsteder.

Som tidligere omtalt, var flere av Aller sine egne netjtjenester kopiert. Men ettersom alt vi fant var plassert bak leverandøren Cloudflare, som sørger for å tilsløre koblingen til den faktiske tjenesteleverandøren, var det

vanskelig å se hvilke IP-adresser som stod bak de kopierte nettsidene. Dette var ønskelig å finne ut av, både for å kunne finne ut mer om hvem som står bak, men også for å kunne blokkere kopiforsøkene.

Vår opprinnelige teori var at de som stod bak dette, hadde kopiert nettsidene rått. Men når vi begynte å undersøke trafikken mot enkelte av tjenestene våre, så oppdaget vi fort at det ikke var snakk om en ren kopi. Ved å besøke «<https://www.<url-til-kopi-av-kk.no>/dette-er-en-ikke-eksisterende-side>» i en nettleser, oppdaget vi samtidig i våre systemer at det ble gjort en forespørsel mot «<https://www.kk.no/dette-er-en-ikke-eksisterende-side>» fra en serverleverandør i Frankrike. Ved å gjøre dette mot alle svindelsidene som vi visste gikk mot nettsider i vår kontroll, satt vi igjen med flere forskjellige IP-adresser, alle pekte til samme leverandør. (Dette omtales også under presseetiske vurderinger)

Etter denne oppdagelsen kunne vi da anta at de som står bak, har satt opp en proxy-tjeneste av et slag. Proxytjenesten sender forespørsler til svindelsidene, videre til offerets nettside. For så å skrive om innholdet før det returneres til leseren.

3. Jakten på bakmennene

Den franske milliardæren

Spørsmålet var nå: Hvem var det som eide og tjente penger på det suspekke nettsystemet?

Vi søkte på IP-adressene i domenesøkeren Whois, og fant ut at IP-adressene sto registrert på «Iliad Enterprises», og at serverne deres fysisk befant seg i Paris.

Videre fremgikk det at IP-adressene tilhørte et autonomt system med kode 12876. Et autonomt system er et system av rutere som administreres sammen, og som følger en felles policy for å sende data mellom hverandre. Et autonomt system har som hovedoppgave å håndtere nettrafikk innenfor en viss del av nettet, og administreres av en bedrift eller en nettleverandør.

Det framgikk også av Whois-treffet at IP-adressens vertsnavn var rev.poneytelecom.eu.

Ved å Google både Poney Telecom og AS12876 fant vi at Poney Telecom-nettet var nevnt på en rekke blogger og nettforumer. Vi søkte videre på stikkordene på Twitter og Facebook, og fant også der en rekke brukere som klaget på det aktuelle systemet. Stikkordene var nettopp spamvirksomhet og suspekt annonsering, - slik vi også mente det var. I tillegg mente noen av bloggerne at Poney Telecom-nettet ble brukt til dreide seg om ren nettkriminalitet, som hacking og phishing.

Vi søkte på Iliad i det franske selskapsregisteret på <https://portal.kyckr.eu/>, og fant ut at Iliad, Online.net, Poney Telecom og Scaleway tilhørte samme selskapskonglomerat - og var eid av en Xavier Niel.

Niel er ikke spesielt kjent i Norge, men i Frankrike er han en av landets mektigste næringslivsledere, og landets 7. rikeste mann. Niel er anerkjent som en genial IT-gründer og forretningsmann, men har også tjent penger på mer snuskete nettvirksomhet – blant annet var han en pionér innen nettporno. Nå hadde han altså tjent penger på nettangrepet mot Dagbladet, VG og en rekke andre norske medier.

Vi forsøkte gjentatte ganger å komme i kontakt med Niel og Iliad-direktør Thomas Reynaud, men fikk aldri noen svar. Iliad/Scaleways sikkerhetsjef opplyste imidlertid at selskapet skulle ta affære mot piratene etter Dagbladets henvendelse.

Niel var altså mannen som eide serverne, men hvem stod bak spamsidene?

Bakmennene avslører oss

Da prosessen med å kontakte tjenesteleverandører og kilder pågikk, hadde vi ennå ikke en klar kobling til de som stod bak. Men vi oppdaget noen dager senere at mange av nettstedene som før var klassifisert som norske nettsteder, ble klassifisert som greske nettsteder. En sjekk av en rekke av nettstedene vi hadde samlet inn, viste at de enten returnerte greske nettsteder eller var tatt helt ned. Vi antok da at bakmennene nå var kjent med jobben vår, og valgte da å stoppe overvåkingen og jobbe videre basert på de dataene vi hadde fått samlet inn.

Vi hadde da klart å samle inn:

- 1,27 millioner krysslenker mellom nettstedene
- Kopi av 85 000 nettsteder

Hjelperen «Jonas»

Vi visste nå hvem som eide selskapet som eide og administrerte serverne i Frankrike som ble brukt for å stjele innholdet fra tusenvis av norske og utenlandske nettsteder.

Men hvem laget annonsene og tjente penger på dem?

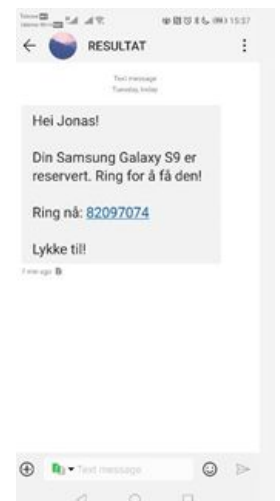
Når du klikket på de suspekke spam-sidene med stjålet innhold fra Dagbladet, VG, BBC, Aftenposten, NRK, Statens vegvesen, Fylkesmannen eller andre, fikk du i mange tilfeller opp det som tilsynelatende var ulike konkurranser.

Vi ønsket altså å finne ut hvem som sto bak konkurransene, og finne ut hvordan det hadde seg at de dukket opp på nettsider med stjålet innhold både fra Norges største aviser og fra viktige, offentlige nettsteder. Vi måtte på innsiden, men var lite lystne på å legge inn egne personopplysninger i systemet.

Vi lagde derfor en bruker – «Jonas» - med en anonym Hotmail-adresse, en falsk fødselsdato og postadresse i nabobygget til Dagbladet. Og egen mobiltelefon?

Du måtte taste inn navn, e-postadresse, fødselsnummer og gjerne opplyse betalingskortinformasjon - for å vinne en smarttelefon, få kjøpt en telefon for 1 krone eller lignende tilbud. Ved å klikke videre gjennom konkurransen og opplyse informasjon fikk du ulike nettsider opp på skjermen, og du måtte gjerne oppgi personinformasjonen din flere ganger - til flere ulike selskaper. Med personopplysningene til «Jonas» klikket vi oss fra skjermbilde til skjermbilde i flere av konkurransene. Underveis ble vi både bedt om å ringe et nummer, som ifølge den lille skriften, utløste et abonnement til 125 kroner i uka. Vi fikk også følgende sms - fra et nummer som koster 26 kroner minuttet:

«Hei Jonas!
Din Samsung Galaxy S9 er reservert. Ring for å få den!
Ring nå: 820XXXXXX
Lykke til!»

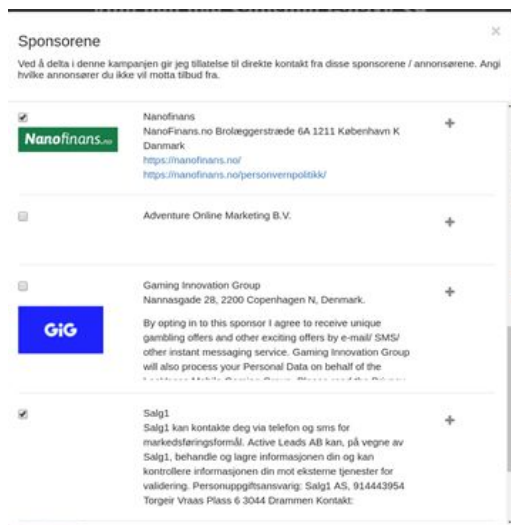

Etter hvert som «Jonas» klikket seg gjennom annonsesidene, og ga personopplysningene og e-postadressen til selskaper som fristet med både Iphone- og Samsung-telefoner, fikk vi til slutt opp en rekke med «sponsorer».

For å til slutt kunne få telefonen måtte «Jonas» samtykke i å motta korrespondanse og bli kontaktet av en lang rekke selskaper, som altså sto oppført som «sponsorer» av konkurransen.

Blant disse var et kjent norsk selskap som strømgiganten Norgesenergi, i tillegg til norske selskaper som Spillselskapet GIG, som har flere norske idrettsprofiler på eiersiden, salgsfirmaet Salg1 i Drammen og en underleverandør til den norske forbrukslånkjempen Axo Finans.

Underveis tok vi screenshots av alle nye skjermbilder - inkludert URL på hver side - for at vi ikke skulle gå glipp av noe informasjon som kunne bringe oss nærmere bakmennene.

Vi kontaktet en rekke av «sponsorene» som dukket opp. De norske selskapene besvarte våre henvendelser enten med fullstendig stillhet - som GIG - eller med total, forskrekket fornektelse, som Norgesenergi og Axo Finans. Begge selskaper hevdet seg misbrukt og påsto at deres logo hadde havnet i konkurransen ved en feil.

- Dette er åpenbart en dårlig praksis, slo Axo Finans-toppsjef Carl Edvard Endresen fast overfor oss.

Hvem var det så som sto bak annonsene - som selv de norske annonsørene tok avstand fra?

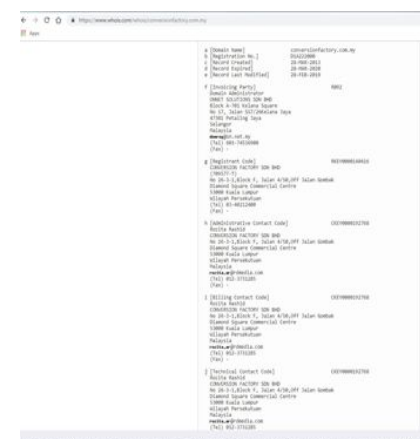
Listen over sponsorer ga noen indikasjoner.

Metode: Whois-undersøkelser

Et av selskapene på lista over «sponsorer» var Zinq Media. Selskapet oppga i annonsen å være registrert i Nederland. I nederlandske selskapsregistre fant vi ut at selskapet var en del av R&D Media - et selskapskonglomerat som ifølge nederlandske medier var eid av en kontroversiell, nederlandsk gründer. Selskapsstrukturen er – ifølge nederlandske medier - knyttet både til kontroversielle sms-abonnement, udokumenterte fakturaer og «gratis» tilbud som viser seg å koste 50 euro.

Dette var altså selskaper som så ut til å drive med en virksomhet som lignet på den spam-annonseringen vi undersøkte.

En artikkel i en nederlandsk avis gjorde oss ytterligere nysgjerrig. Avisa FTM skrev at selskapene tidligere var bøtelagt en rekke ganger for sin virksomhet. Selskapene skulle ifølge FTM også tjent store penger på kjøp og salg av leads - vanlige folks navn, nummer og e-postadresser.

Kunne R&D-selskapene være bakmennene vi lette etter?

Videre graving ga flere interessante funn i så måte. På sponsorlista fant vi også selskapet Promo Selections. De oppga kontaktinformasjonen til et selskap i Malaysia: Conversion Factory, med nettstedet conversionfactory.com. Det var lite å hente om dem på nettet. Og da vi søkte i domeneregisteret Whois fant vi heller ingenting. Men siden selskapet oppga å være malaysisk, kunne det være at nettadressen var feilstavet på nettstedet vi kom over? Vi forsøkte nye Whois-søk, men la nå på endelsen «.my» for Malaysia. Da var det mer å hente. Ved å søke på conversionfactory.com.my i Whois fant vi kontaktinfo til flere personer i selskapet.

- Samtlige hadde e-postadresse som sluttet på @rdmedia.com - samme nederlandske selskapsstruktur som kunne knyttes også til andre sponsorer.

Vi skulle finne ytterligere et spor til R&D Media. En av konkurransene vi fikk opp ved å klikke på spam-annonsene oppga å være laget av selskapet Surfeyo. Konkurransen oppga ingen videre informasjon, og ved første øyekast var det heller ingen kontakt- eller registreringsinformasjon på Surfeyos nettsider. Selskapsnavnet "Surfeyo" eksisterte verken i norske, britiske eller nederlandske selskapsregistre. Men ved nærmere gjennomgang av Surfeyos nettside fant vi, nederst i personvernretningslinjene for Irland, følgende:

*Conversion Factory/ Surfeyo
Dutch representative Surfeyo / The Netherlands
PO box 15748
1001 NE Amsterdam*

Dermed kunne også Surfeyo spores direkte til R&D-systemet, siden vi allerede hadde avdekket at Conversion Factory lå under R&D.

Ut fra dette kunne vi slå fast at en rekke av R&D-selskapene sto som sponsor til spam-konkurransene. Men det samme gjorde jo både Norgesenergi og underleverandøren til Axo Finans, som begge hardnakkert insistert på at de var blitt lurt og misbrukt. Hvordan hang dette sammen? Vi kunne ikke være sikre på om eierne av R&D-selskapene faktisk var de bakmennene vi lette etter.

Metode: Servergranskning

Både da vi undersøkte de franske IP-adressene, og da vi undersøkte selve spam-sidene, fant vi at mange av sidene/IP-adressene ble skjult ved hjelp av tjenestene til det amerikanske IT-firmaet Cloudflare.

Mange av spam-sidene hadde sin såkalte «navneserver» registrert hos selskapet Cloudflare. En navneserver oversetter domenenavnene - db.no, vg.no - til tall. Slik blir nettstedet mulig å spore på Internett. Men noen ønsker å skjule sitt egentlige opphav. Der kommer Cloudflare inn i bildet. Om du registrerer nettstedet ditt hos dem, blir det nærmest umulig å finne ut hvem du egentlig er. Det hadde nettpiratene gjort.

I research-fasen kom vi i kontakt med det amerikanske IT-selskapet Security Trails. De har laget en oversikt over hvilke nettsider som bruker de to aktuelle Cloudflare-navneserverne.

Vi gikk igjennom registeret til Security Trails, og fant at store selskaper som Microsoft og Volkswagen brukte navneserverne. Dagbladet bruker selv tilsvarende tjenester.

Men vi fant også nettsider med kryptiske navn, tilhørende China Mobile - et kinesisk selskap som USA har stengt ute på grunn av fare for spionasje. På lista over nettsteder på navneserverne fant Dagbladet også et nettsted der adressen tydelig tilsa at nettstedet tilbød filmer som viste overgrep mot barn. Dette nettstedet omtalte vi. Kripos satt nettstedet under overvåkning, etter at vi kontaktet dem for en kommentar. Vi intervjuet Cloudflares juridiske direktør Doug Kramer - tidligere stabssekretær for president Barack Obama. Han erkjente at de ikke hadde fanget opp det aktuelle nettstedet, hvis adresse tydelig indikerte at det dreide seg om overgrepsmateriale. Kramer sa: Er nettadressen så eksplisitt som den du henviser til, er det sannsynlig at det er noe ulovlig der. Da varsler vi myndighetene.

4. Gudfedrene

Muntlige kilder

Hva var hensikten med å bruke stjalne avisartikler fra norske aviser til å få folk til å klikke på annonser de ikke hadde bedt om?

Samtidig som vi gravde og systematiserte ved hjelp av programmering og koding, og lette i selskapsdatabaser og nettregistre, drev vi også god gammeldags kildekontakt. Det var muntlige kilder som skulle hjelpe oss videre. Ikke minst var det muntlige kilder som ga oss svaret på hvorfor innholdet fra Dagbladet, VG og de andre faktisk hadde en verdi:

Reklamebyråene rangerer nasjonaliteter i tre kategorier, gikk det fram på bransjesider vi kom over i vår research: Etter kjøpekraft og hvor attraktive de er å annonsere i. Norge er i kategori 1, sammen med 18 andre rike i-land. Handelsvaren til selskapene vi undersøkte var som sagt såkalte «leads». En kilde som hadde bred kjennskap til lead-generering kunne opplyse at tyveri av innhold, som Dagbladet og de andre var utsatt for, var vanlig i bransjen. Intervjuet med denne kilden ble presentert slik i artikkelen:

«En kilde med god innsikt i annonsekampanjen, der det kopierte Dagbladet- og VG-innholdet er brukt, sier:

- Jeg har grunn til å tro at innholdet fra blant annet deres side er brukt til å lage det som på fagspråket kalles en «landingsside», eller en «trakt».

- *Hva vil det si?*

- Det vil si en side som skal lure kundene inn dit annonsørene vil ha dem. Kundene blir lurt til å klikke på en side med eksempelvis stjålet innhold fra en avis - hvorpå de sendes videre til annonsene som lurer i bakgrunnen.

- *Hvorfor lager man slike landingssider?*

- Min erfaring er at store lead-genereringsfirmaer ofte tar på seg oppdrag som er større enn de vet de kan klare med vanlige metoder. Da trenger de å være kreative. For eksempel slik det har skjedd i deres sak.

Vedkommende ønsket ikke navnet sitt på trykk - og vi skulle snart få vite hvorfor. Kilden ønsket nemlig å gi et hint om et navn som stadig, ifølge personen, gikk igjen i saker som den vi gravde i:

- Vil du vite hvem som er gudfedrene til denne bransjen, spurte den erfarne skandinaviske markedsføreren vi var i kontakt med, og fortsatte:

- Svaret på det er Egentic.

Spor mot Tyskland

I samme fase av researchen fikk vi også annen informasjon som skulle gjøre selskapsnavnet Egentic svært aktuelt. Vi hadde funnet R&D-selskapene, som i seg selv var interessante. Men det hadde ikke vært mulig å knytte dem til en aktiv rolle, utover å stå som sponsorer på linje med de norske selskapene.

Av en ny, anonym muntlig kilde fikk vi nå enda et hint. Vedkommende hadde nemlig innsikt i hvem som hadde solgt sponsorplassen til det lille salgsmiljøet Salg1 i Drammen - som sto oppført som sponsor sammen med

Norgesenergi og de andre. Dermed kunne vi for første gang få informasjon om hvem som faktisk hadde solgt sponsorplassen, og dermed tjent penger på å selge annonseplass som var direkte linket til dataangrepet mot Dagbladet og de andre.

Salg1s daglige leder, Kenneth Burud, ønsket ikke å kommentere saken. Men via bredt kildearbeid kom vi likevel i kontakt med en person som bekreftet at det var det svenske markedsførings-selskapet Active Leads som solgte Salg1 sin sponsorplass.

Active Leads drives av samme Ramin Jamei som overfor oss hadde beskrevet bransjens arbeidsmetoder. Men Jamei og Active Leads var ikke alene om å knytte det lille salgsmiljøet Salg1 til spam-annonsene. Vi fikk opplyst at da det lille, norske selskapet Salg1 skulle betale for oppdraget til Active Leads, kom det to fakturaer i posten: En faktura fra Active Leads. Og en annen faktura fra Egentic.

Forelagt dette sa Ramin Jamei, daglig leder i Active Leads: - Vi samarbeider med Egentic på visse kampanjer.

Et Google-søk på Egentic avdekket at selskapet hadde vært knyttet til en rekke kontroversielle kampanjer i Norge tidligere. Selskapet hadde blitt knyttet til lignende dataangrep mot Coop, Expert og Get, og ble advart mot av norske forbrukermyndigheter. En rekke ganger hadde de blitt omtalt i norske medier. Men de hadde aldri svart på spørsmål, og ingen av selskapets ledere hadde blitt tvunget til å stå fram og svare for seg eller forklare selskapets metoder.

Mye tydet på at de nå var på ferde igjen.

Metode: Graving i kildekode

For å se hvor stor Egentics rolle i saken var, tok vi for oss det vi hadde mye av, nemlig suspekter nettsider.

Ved å høyreklikke på en nettside du har oppe i nettleseren, får du opp den såkalte kildekode. Wikipedia definerer kildekode slik: «instruksjoner til en datamaskin skrevet på en form som mennesker kan lese. Kildekode må gjøres om til maskinkode for å kunne kjøres på datamaskinen. Vanligvis består kildekode av en tekstfil med instruksjoner (...)»

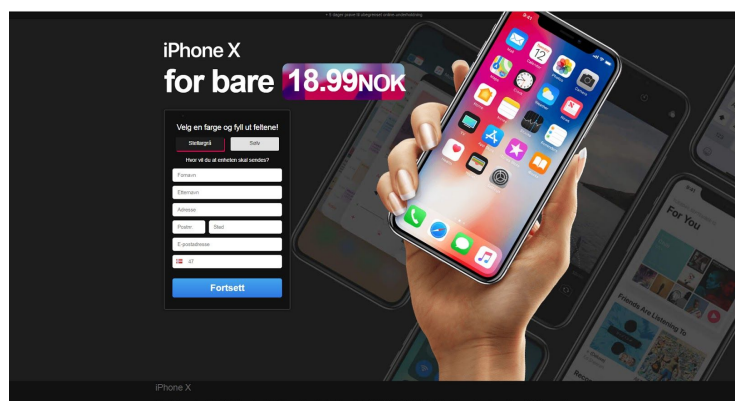
I kildekode kan det stå ulik informasjon. Blant annet hvem som eier nettstedet du er inne på. Vi gikk systematisk gjennom alle konkurransene vi hadde fått opp. Og fant spor som ledet nettopp til den kontroversielle, tyske markedsføringsgiganten som norske forbrukermyndigheter hadde advart mot.

En av annonsene som gikk igjen ofte når du klikket på nettsidene med stjålet innhold, lød som følger:

«Kjære Chrome-bruker. Du er dagens heldige besøkende for [dagens dato]. Ta denne korte undersøkelsen, så vil du som takk få sjansen til å vinne [sic] Apple Iphone X!»

Svarte du på spørsmålene i den undersøkelsen, fikk du opp en ny annonse:

«Iphone X FOR BARE 18.99 NOK.»

Her må du gi fra deg ikke bare mobilnummer og e-post, men også kortnummer, utløpsdato og sikkerhetskode. Den aktuelle annonsen lå på en kryptisk nettadresse (url), med en lang rekke tall og bokstaver. Men fremst lå toppdomenet ritkunfa.info. Vi åpnet nettstedet ritkunfa.info i nettleseren og gikk inn i kildekode: Der gikk det

fram at ritkunfa.info var drevet av et selskap som het Toleadoo - og kom fra Tyskland.

Metode: Selskapssøk og sosiale medier

Vi søkte opp det tyske selskapsregisteret -

<https://www.unternehmensregister.de> - på Google, og lagde en brukerkonto.

Der søkte vi opp Toleadoo, og fant registreringsinformasjonen og historikken.

Vi lastet ned alle dokumentene. Det samme gjorde vi med Egentic. Da oppdaget vi at Toleadoo og Egentic hadde samme adresse. I historiske dokumenter fra selskapsregisteret gikk det også fram at de to selskapene ikke bare hadde felles adresse nå, men at de også hadde flyttet fra en adresse til en annen samtidig.

Vi så at direktøren i Toleadoo var en mann som het Jürgen Böttchner. Ved å søke på ham på Google fant vi at han også bar tittelen "head of media" hos Egentic.

Egentic selv sto også oppført på aksjonæroversikten fra stiftelsesdokumentene til Toleadoo (som den gang het Trinity) i det tyske selskapsregisteret. Vi søkte opp de tidligere lederne på LinkedIn, og fant at selskapets første direktør - på det tidspunktet Toleadoo ble opprettet - samtidig var produksjef i Egentic.

Metode: Bufrede Google-søk

Vi googlet også «ritkunfa.info», og avgrenset Google-søket til bare å gjelde norske resultater. Da fikk vi opp flere annonsekampanjer av suspekt karakter. Vi åpnet de bufrede versjonene av kampanjene ved å klikke på den lille grønne pila ved siden av Google-resultatet. Når vi så høyreklikket på nettstedet vi fikk opp og igjen trykket på «view page source» åpenbarte Toleadoo GmbH seg i underlagsmaterialet.

Vi fant Toleadoo-navnet både på annonser tilhørende noe som het Norges Premieklubb, noe som het «Vinn Gavekort Norge» og på annonser med Experts logo - som Expert/Power bekreftet overfor oss at ikke var ekte:

- Jeg kan bekrefte at vi ikke har laget eller gitt noen fullmakt til annonsen, sa administrerende direktør Anders Nilsen i Power til Dagbladet.

Dermed kunne vi dokumentere at Egentic nå var involvert i spam-annonseringen på flere måter:

- To av spam-annonsene som hyppigst kom opp på sidene med stjålet innhold, var lagd av Toleadoo - et datterselskap av Egentic.
- Egentic selv hadde fakturert Salg1, etter at Salg1 annonserte på sponsorplass på spam-konkurransene.
- Egentic's søsterselskap sto også bak flere andre spam-annonser i Norge.

Liste der Gesellschafter
gem. § 8 I Nr. 3 GmbHG
der
3Trinity GmbH i. G.
mit Sitz in Sulzbach/Ts.
Geschäftsanschrift: Oberliederbacher Weg 25, 65843 Sulzbach/Ts.

eGENTIC GmbH mit Sitz in Sulzbach/Ts. eingetragen im Handelsregister B des Amtsgerichts Frankfurt am Main unter HRB 80853, Anschritt: Oberliederbacher Weg 25, 65843 Sulzbach/Ts. 25.000 Geschäftsanteile Rd. Nr. 1 bis Rd. Nr. 25.000 mit einem Nennbetrag von je EUR 1,00	EUR 25.000,00
Gesamt	EUR 25.000,00 *****

Frankfurt am Main, den 29. April 2014

Harald Munte
Geschäftsführer

Harald Munte
Managing Director
Kulmbach, Germany

Harald Munte Consulting
Company Overview
Follower
See contact info
100+ connections

Mobile and online Payment Expert Maximising new business development opportunities
Developing strategy, tactics, sales plans and profit targets Over 15 years' experience in sales, e-
and m-commerce, telecommunication and consulting. Leading expert within the world of global
mobile payments, mobile ...

Show more

Experience

- Owner
Harald Munte Consulting
Oct 2014 - Present · 10 yrs 4 mos
Oberloshausen
- Managing Director
3Trinity GmbH
Jul 2014 - Dec 2013 · 1 yr 6 mos
Sulzbach/Ts., Munich
SELO! | Peace for your skin
- Managing Director
ORDANIDU GmbH
Aug 2011 - Dec 2010 · 4 yrs 5 mos
Sulzbach/Ts.
Online and Mobile 2nd Gaming
Renowned 2nd Billing
Mobile Payment
- Managing Director
Optimus Mobile GmbH
Feb 2009 - Dec 2010 · 8 yrs 4 mos
Sulzbach/Ts.
China and Mobile 2nd Gaming
Renowned 2nd Billing
Mobile Payment
- Head of Product Management
eGENTIC GmbH
Oct 2008 - Jul 2014 · 5 yrs 10 mos
Sulzbach/Ts.

Metal-referansen

Vi skulle komme over enda en link til det tyske selskapet. På en annen av nettannonsene du fikk opp ved å trykke på nettsidene med stjålet innhold, sto det oppført at annonsen, som innbefattet et abonnement verdt 125 kroner i uka, var drevet av et selskap ved navn LTT Mobile Media. LTT Mobile Media var registrert i Storbritannia, sto det.

- Ta Sjansen. Vinn en Iphone 8, lokket LTT Mobile Media i annonsen.

Å «ta sjansen» innebar å registrere deg for å delta i et «ferdighetsspill» på nettet. Du måtte også betale 125 kroner i uka. Det påstås at du kan melde deg av ved å sende en sms med «STOPP» - men ved å Google det oppgitte telefonnummeret kom vi til kundetilbakemeldinger på Gule Sider som indikerte at det ikke alltid var så enkelt. Den samme konkurransen er tidligere knyttet til norsk lettleri hos Datahjelperne. LTT Mobile Media står i britiske selskapsregistre oppført på Sebastian Sauerborn. Han jobber til daglig som revisor i selskapet St. Matthew i London – som spesialiserer seg i gunstig skatteplanlegging og skatteparadis.

Ifølge avisa Die Zeit koster hans tjenester 250-300 dollar i timen.

Vi spurte Ramin Jamei – den svenske markedsføreren som har samarbeidet med Egentic, om konkurransen stammer fra dem. Kanskje, svarte han på sms. Vi tok kontakt med Sebastian Sauerborn.

- Jeg kommenterer ikke klientforhold, svarte Sauerborn i første omgang.

Men etter flere runder fikk vi nyttige opplysninger ut av ham:

- *Er Egentic din klient, Sauerborn?*

- Min klient jobber potensielt med Egentic, svarer Sebastian Sauerborn.

I en ny e-post spør Dagbladet.

- *Er Toleadoo din klient?*

Det svarte ikke Sauerborn på. Han svarte heller ikke på hvor mye han tjener på oppdraget.

Da Dagbladet spurte om å bli satt i kontakt med klienten, og om Sauerborns klient sto bak dataangrepet mot Dagbladet og VG, fikk vi etter langvarig dialog videresendt en tekst - på tysk. Der sto det at Sauerborns klient, og deres norske partner, skulle komme med en uttalelse. Noen dager seinere kommer følgende:

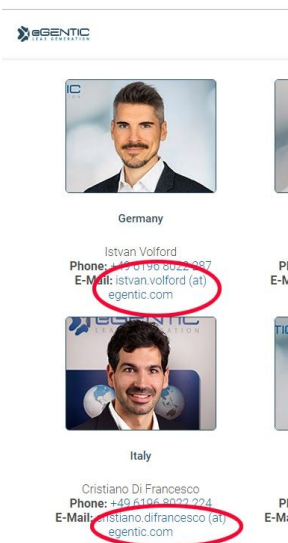
«Vårt firma har aldri vært involvert i noen av de svindelsakene du refererer til. Dessverre er det andre selskaper i vårt marked som prøver å tjene penger ved hjelp av ufine markedsføringsmetoder som ligger et godt stykke inn i gråsonen. Vi er imidlertid på ingen måte tilknyttet noen av disse, og vi benytter heller ikke andre selskaper for å utføre denne type aggressive

og villedende markedsføring. (...) P.S: Sangen din «My Mysteries Unwind» er ganske kul! Vennlig hilsen LTT Mobile Media Ltd.»

Sistnevnte referanse må forklares. Vi hadde allerede forsøkt å kontakte Egentic, på telefon og e-post, for å få selskapet til å møte til intervju. «My Mysteries Unwind» er en låt fra journalist Krokfjords tidligere metal-band. E-posten ble sendt dagen etter at Dagbladet, i en e-post der vi forsøkte å få Egentic i tale, fortalte mediesjef Jürgen Böttcher i Egentic at begge parter hadde musikk-fortid. Böttcher er nemlig trommis i den tyske delstaten Hessens svar på DDE: Rodgau Monotones (avbildet over - anbefales å sjekke på Youtube). I et forsøk på å finne tonen og finne en felles referansehorisont, skrev vi at Krokfjord også drev med musikk. Dagen etter kom en låtreferanse i retur, via revisor Sauerborn i London.

Metode: E-postleting

Egentic hadde altså vært omtalt en rekke ganger i norsk presse, men aldri svart på spørsmål. På nettsidene deres var det heller ingen kontaktinformasjon utover et sentralbordnummer, og mailadresser til enkelte selgere som åpenbart ikke var riktig adresse for spørsmål om en mediesak i Norge.

Vi ringte sentralbordnummeret, der en noe brysk dame opplyste at «Egentic ikke svarer på spørsmål». Vi spurte gjentatte ganger om å bli satt til nevnte Jürgen Böttcher - som titulerte seg som «head of media», eller til noen av selskapets tre direktører. Nei, Egentic uttaler seg ikke i pressen, var svaret vi fikk.

Det kunne være fristende å si at det var det, de hadde fått sjansen - men vi ønsket å gjøre et ordentlig forsøk til på å få selskapets ledelse i tale. Det var alvorlige opplysninger vi satt på, der både Egentic og et søsterselskap kunne knyttes til et omfattende dataangrep i Norge. Det var både av allmenn interesse, og også fair overfor Egentic, å ikke la seg stoppe av sentralborddama.

Det sto som nevnt oppført mailadressen til noen selgere på Egentic nettsider. De mailadressene ga oss formatet selskapet brukte på sine e-postadresser - som viste seg å være standardformatet fornavn.etternavn@egentic.com. Da kunne vi sende e-poster til ledelsen. Vi trengte et par forsøk på å finne riktig adresse til Böttcher - han hadde jo flere tødler i navnet sitt, som gjorde at vi måtte prøve oss fram til hvordan han formulerte navnet i e-postadressen - men etter noen feilmeldinger fikk vi avgårde e-poster både til ham og direktørene henning.munte@egentic.com, marko.reinbacher@egentic.com og hector.martinez@egentic.com. Vi sendte en rekke henvendelser til både toppledelsen og mediesjefen, og forsøkte på nytt å ringe via sentralbordet. Egentic uttaler seg ikke i pressen, ble det gjentatt - gang på gang.

Adelsmannen

I dokumentene vi hadde hentet ut fra det tyske selskapsregisteret gikk det fram at det var en mann ved navn Albrecht von Harnier som hadde grunnlagt Egentic. Seinere hadde han startet flere andre, mindre selskaper som også drev innen nettmarkedsføring og lignende bransjer. Vi googlet ham, og sperret opp øynene da vi fikk flere treff på sider som kategoriserer den europeiske adelen.

Det viste seg, rett og slett, at grunnleggeren av Egentic var adelig. Utover det tabloide poenget var det også relevant at selskapet var grunnlagt av en mann fra de øvre samfunnsklasser, som i utgangspunktet sto i en maktposisjon overfor mange av dem som lot seg lure av Egentic's sprell på Internett. Det motiverte oss ytterligere til å forsøke å få selskapet i tale. Vi googlet ham igjen, og fant at han en gang tidligere hadde gjort et intervju. Det var i Frankfurter Allgemeine fra 2012 - med tittelen »Datainnsamlerne fra Sulzbach» (Sulzbach er en forstad utenfor Frankfurt, der Egentic har kontor.) I artikkelen gikk det fram at von Harnier stiftet selskapet

hjemme i stua si i 2001, og at Egentic i løpet av relativt få år hadde vokst voldsomt innen innsamling og behandling av data.

Albrecht von Harnier hadde, fant vi ut, et noe ambivalent forhold til å beskytte seg på nettet. Ved å søke på <https://web2.cylex.de> - et gratis, tysk svar på Bizweb eller Proff - fant vi både boligadressen hans og mobilnummeret.

Men da vi så søkte på Google Maps etter adressen, fikk vi bare opp en stor sladd.

Harniers selskap var mestere i å skjule seg bak suspekte nettsider, obskure URL-er, og datterselskap. Von Harnier hadde også klart, om det var ved å gå rettens vei eller ikke vet vi ikke, å få fjernet hele huset sitt fra Google Maps.

Men å sjekke at mobilnummeret ikke dukka opp i åpne selskapsdatabaser, det hadde personverngruen glemte. Vi slo på tråden:

- *Vi jobber med en artikkel om Egentic?*
- Jeg har ikke vært involvert i driften av selskapet på 10 år.
- *Men du har fortsatt aksjer?*
- Ja, det har jeg.
- *Da du startet dette, da var det vel nesten ingen andre slike selskaper?*
- Nei, det var ingen andre. Vi var først, sier von Harnier.

Så tok han høflig avskjed. Men han ba oss også om å kontakte direktør Henning Munte om vi hadde spørsmål om aktuelle saker. Og ga oss Mentes mobilnummer. Vi hadde nå både dokumentasjon som knyttet flere spor fra dataangrepet til Egentic, og vi hadde kontaktinformasjon på både direktør og grunnlegger.

Tysklandsturen

Vi tok med oss informasjonen til Tyskland. Vi ønsket å konfrontere og fotografere både direktørene i selskapet og grunnlegger Albrecht von Harnier. Vi undersøkte først området rundt von Harniers hus, og Egentics kontorer, for å finne ut hvor vi kunne observere uten selv å bli observert - og uten å være sjenerende overfor von Harnier og hans familie, naboer, og Egentic-ansatte som ikke hadde noe med vår sak å gjøre. Vi var klar over at Egentic-gründeren hadde et barn, og ønsket ikke å fotografere verken kona eller barnet. Ved å observere biltrafikken til og fra huset og sannsynlighetsberegne rutiner ut fra dette, konkluderte vi med når det ville være lettest å få et bilde av Egentic-gründeren som var presseetisk greit å bruke, der øvrig familie ikke var i nærheten.

Taktikken fungerte, og en morgen lyktes vi å fotografere Albrecht von Harnier. Det ble første gang han var fotografert av norsk presse, etter årevis med kontroversiell annonsering i Norge. Vi valgte imidlertid bevisst å ikke konfrontere von Harnier ved samme anledning. Det var midt i morgenrushet, og sjansen for at hans kone, hans barn eller nære bekjente/naboers barn ville se konfrontasjonen var stor. Selv om vi ønsket å få ham i tale ønsket vi ikke å invadere hans privatliv i unødig grad. Heller ringte vi på døra seinere på dagen, og etterlot visittkort og en ny beskjed om hva vi ønsket å snakke med ham om (vi hadde jo allerede snakket med ham på telefon).

Da vi reiste til Egentic-kontoret ble vi blankt avvist i resepsjonen. Der fikk vi beskjed om at vi ikke fikk snakke med noen i selskapets ledelse.. Utenfor-kontoret tok vi oss da den frihet å feilparkere på en ansatt-plass med direkte utsyn mot kontorinngangen. Vi hadde på forhånd printet ut et bilde av direktørene Munte, Reinbacher

og Martinez, som vi satt med foran oss i bilen. Mens vi ventet forsøkte vi på nytt å ringe Henning Munte for å avtale et intervju. På et tidspunkt fikk vi tak i ham, men han var svært avvisende:

«- Det gjelder et dataangrep mot blant annet våre nettsider – og annonser som leder fra det?

- Vi har ikke vært aktive i Norge på over et år, sier Munte.

- Men et norsk firma ble fakturert av dere for en kampanje som stoppet i november?

- Vi har ikke vært aktive i Norge på over et år.

(...)

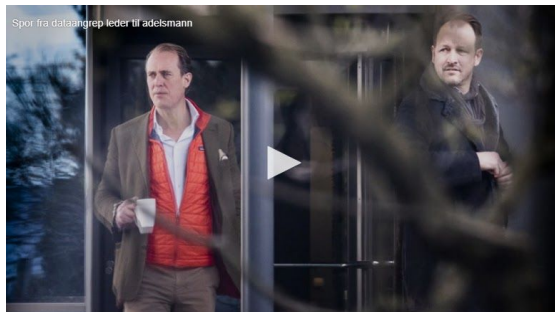
- Hadde det vært mulig å møte dere for å klargjøre hvilken rolle dere hadde i disse annonsene?

- Det eneste du vil få fra meg er at jeg sier at vi ikke er aktive i Norge lenger. Vi gjør ikke intervjuer.

- Hvorfor ikke?

- Fordi vi har dårlige erfaringer med det, sier Henning Munte.- Ha det bra.»

Konfrontasjonen

Dagen etter lyktes vi omsider. Det ble nok et eksempel på hvorfor det ikke er lurt å røyke: Det var nemlig trangten etter en sigarett som gjorde at både Henning Munte og Marko Reinbacher kom ut døra og stilte seg ved siden av, rett foran bilruta vår. Vi knipset bilder, før vi gikk ut døra for å konfrontere Munte. Da la vi merke til at Albrecht von Harnier også hadde dukket opp. Han snek seg unna da vi kom - Henning Munte valgte motsatt strategi. Han nektet flere ganger for å være seg selv. Til slutt kom han etter oss for å filme. Det hele resulterte i følgende passasje på trykk:

«- Herr Munte, spør Dagbladet.

- Nei, svarer Henning Munte.

- Er ikke du Henning Munte?

- Nei, svarer Henning Munte.

- Men herr Munte, vi snakket jo sammen på telefon i går?

- Nei, svarer Henning Munte.

Så blir Henning Munte sint.

- Kom dere vekk fra denne eiendommen, snerrer han.

Vi gjør som han gir beskjed om. Så ber han om at bilder og video slettes. Det ønsket etterkommer vi ikke. Etter at vi er tilbake i leiebilen, kommer direktør Henning Munte etter, med mobiltelefonen hevet, og filmer Dagbladets team gjennom frontruta.»

I løpet av ukene før Tysklands-turen, og en rekke ganger i løpet av oppholdet i Tyskland, kontaktet vi von Harnier, Böttcher og Munte med forespørsler om å stille til intervju. Sms-er, anrop og e-poster ble ikke besvart. Likevel ble vår tur til Tyskland første gang en norsk avis lyktes med å fotografere, filme og konfrontere ledelsen og grunnleggeren av en markedsføringsgigant som i årevis hadde drevet kontroversiell virksomhet, i stor stil, i Norge.

5. Presseetiske vurderinger

Forsøk på å stanse angrep

Det var en spesiell situasjon å drive journalistikk på et dataangrep som også rammet oss selv - Dagbladet og Aller-konsernet. Samtidig er spam-annonsering og svindel på nett et stort samfunnsproblem som rammer mange, noe som ikke minst kom fram i våre saker. Vi avdekket at bortimot samtlige store norske medier og flere statlige aktører var rammet. I tilknytning til saken hadde Allers utviklingsavdeling kontakt med Google og Nasjonal sikkerhetsmyndighet for å få stanset angrepene, som også rammet Dagbladet hardt. Dette er normale tiltak når nettsted angripes, og det ble selvsagt ikke delt noen form for kildemateriale.

Trafikksammenligning

Som hovedregel bruker Dagbladet - av personvern hensyn - ikke nettavisens trafikklogger for å sammenligne privatbrukeres aktivitet inn mot journalistiske saker. I dette tilfellet mistenkte vi imidlertid systematisk misbruk av både Dagbladet og en rekke andre store norske nettsteder. Vi mente derfor vi kunne forsvare etisk å benytte disse trafikkloggene, for å finne ut mer om hvordan misbruket foregår. Vi ønsket å stoppe misbruket. Det ble derfor valgt å kjøre trafikksammenligninger mot gitte URLer som ikke var i aktiv bruk av våre lesere.

Skjult kamera

I Vær varsom-plakaten heter det (3.10): «Skjult kamera/mikrofon eller falsk identitet skal bare brukes i unntakstilfeller. Forutsetningen må være at dette er eneste mulighet til å avdekke forhold av vesentlig samfunnsmessig betydning.»

Da vi skulle konfrontere Munte og von Harnier utenfor Egentic-kontoret valgte vi å filme seansen i skjul, med fotograf Bones' mobiltelefon. Telefonen lå i brystlomma på skjorta, mens videoopptaket gikk. Samtidig hadde vi taleopptakeren påskrudd på Krokfjords mobiltelefon. Ettersom vi var avvist i selskapet ventet vi utenfor til lederne kom ut - og konfronterte dem, med skjult kamera og mikrofon.

Det var flere grunner til at vi mente brukt av skjult kamera/mikrofon kunne forsvares:

- 1) Selskapet hadde over flere uker gjort alt de kunne for å unngå å svare på våre spørsmål. Vi møtte opp på hovedkontoret, ble avvist og fikk ikke snakke med noen som kunne svare på vegne av selskapet.
- 2) Vi hadde dokumentasjon som knyttet Egentic til alvorlige forhold. Vi ønsket å dokumentere overfor leseren at vi hadde gjort absolutt alt vi kunne for å få tak i selskapets ledelse
- 3) Dette var første gang noen fotograferte og konfronterte ledelsen i et svært kontroversielt selskap. Det var viktig å vise hvem de var og hvordan de møtte en konfrontasjon med sin tvilsomme virksomhet.
- 4) Da vi henvendte oss til Henning Munte, nektet han for at han var seg selv. Hadde vi ikke filmet opptrinnet ville det vært vanskeligere å dokumentere at vi faktisk hadde snakke med ham.

6. Konsekvenser

Artikkelserien har fått en rekke konsekvenser i inn- og utland:

- Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har igangsatt full granskning, etter at statlige nettsider - som Statens Vegvesen og Fylkesmannen.no - ble angrepet. NSM har bekreftet at dette skjer på grunn av vår journalistikk.
- Metoden som benyttes er godt kjent fra tidligere og kan benyttes til forskjellige former for svindel og lurener. Det nye er det enorme omfanget, sa Mona S. Arnøy, avdelingsdirektør i NSM.
- Vi avdekket det som trolig er et nettsted for deling av filmer som viser overgrep mot barn. Kripos satt nettstedet under overvåkning, etter at vi kontaktet dem for en kommentar.
- Google aksjonerte, og satte i sving sitt internasjonale ekspertapparat for å undersøke spam-sidene vi avdekket. Etter at Dagbladet sporet opp over 80 000 spam-sider har en rekke spam-nettsteder forsvunnet fra nettet.
- Verken VG, Fylkesmannen.no, NRK, Aftenposten, Statens Vegvesen, ABC Nyheter eller Teknisk Ukeblad kjente til at noen stjal innhold fra deres nettsteder, før Dagbladet ringte og ba om en kommentar. Samtlige tok opp saken og undersøkte forholdene etter at Dagbladet tok kontakt.
- Sikkerhetssjefen i IT-giganten Scaleway/Iliad, som eies av Frankrikes 7. rikeste mann, tok affære etter at vi oppdaget at nettpiratene brukte deres servere. Han sa: - Vi har undersøkt situasjonen du har meldt fra om. Vi har besluttet å ta ned de aktuelle serverleiene og skaffe mer informasjon om denne aktiviteten, som er forbudt hos oss og i vårt nettverk (...)

Vedlegg: Linker til publiserte saker i prosjektet

Alle sakene er samlet her: <https://www.dagbladet.no/emne/datamysteriet>

Dato	Tittel	Lenke
15. Mars 2019	Sonjas (52) oppdagelse avslørte det norske nettangrepet	http://db.no/70782498
15. Mars 2019	Stjeler navn og nummer: Selskaper vet om du er gift, singel - eller utro (Pluss-sak - tilsvarende i papirversjon vedlagt nedenfor)	http://db.no/70782519
17. Mars 2019	Google til aksjon etter Dagbladet-avsløring	http://db.no/70764373
1. April 2019	Angrepet av nettpiratene: - Kritisk for små firmaer	http://db.no/70902766
2. April 2019	Flere spor fra dataangrepet leder til tysk adelsmann	http://db.no/70890409
8. April 2019	Slik unngår du å bli lurt	http://db.no/70798200
4. April 2019	Nettpiratene skjulte seg hos mangemilliardær	http://db.no/70793739
7. April 2019	Fant overgrepsmateriale og påstått spionselskap	http://db.no/70820893
8. April 2019	Nasjonal sikkerhetsmyndighet aksjonerer etter Dagbladet-avsløring	http://db.no/70939945
10. April 2019	Katt og mus med nettpiratene	http://db.no/70825347
10. April 2019	Kripos overvåker nettside etter Dagbladet-avsløring	http://db.no/70952806

DOKUMENTAREN

**«HEI! DIN SAMSUNG
GALAXY S9 ER
RESERVERT. RING
FOR Å FÅ DEN!
RING NÅ:
820 XX XXX.
LYKKE TIL!»**

Sporene fra et omfattende dataangrep mot Dagbladet leder til annonser som lurer norske nettbrukere til å gi fra seg navn, nummer og e-postadresse. Informasjonen selges til norske og utenlandske selskaper.

SLIK SELGER DE NORSKE PERSON- OPPLYSNINGER

Annonsene skriker mot deg. «Jeg ønsker å kjøpe en fersk e-postliste med forbrukere i Norge», skriver en nettmarkedsfører. «Vi er interessert i leads på de mest attraktive mennene i 25-60-årsalderen, fra de mest attraktive landene», skriver «Olga B», en representant for dating-konglomeratet Anastasia.

Et av de «mest attraktive landene» er Norge.

Dagbladet har gått inn på det store markedsføringsnettstedet My Media Ads. Liknende annonser finnes på en rekke undergrunns- og lukkede bransjeforum på nettet. Men selv på åpne bransjesteder annonseres personopplysninger åpent til salgs. Internett er annonsørenes nye lekegrind. Og jo mer personlige annonsene kan bli, jo bedre og mer målrettet treffer de.

En tyrkisk markedsfører skriver:

«Jeg selger mobilnumre til rike tyrkere. Maks to dager gamle, nylig brukte.»

Et selskap annonserer en database med over 12 milliarder oppføringer – e-postadresser eller telefonnumre – til brukere blant annet i Norge.

DOKUMENTAREN

TORGEIR P. KROKFJORD
tpk@dagbladet.no

TOR HENNING UELAND (utvikling)
tor.henning.ueland@aller.com

LARS EIVIND BONES (FOTO)
lebo@dagbladet.no

Dagbladet kan i dag avsløre hvordan norske nettbrukere får mobilnummeret og e-postadressen sin samlet inn og registrert i databaser. Så blir opplysningene lagt ut til salgs. Hvem som vet hva, vet du aldri sikkert.

Sporene fra nettannonsene leder til et omfattende dataangrep mot store norske og internasjonale medier.

STORT NETTANGREP

Det hele startet hos Sonja Evelyn Nordanger (52), journalist i Aller Media. Nordangers kusine søkte på nett etter en artikkel Nordanger hadde skrevet. Søkeresultatet forbauset dem begge:

De to oppdaget at innhold fra artikler Nordanger hadde skrevet – hos KK, Dagbladet og Vi.no – var kopiert og flyttet til nye nettsider. Disse nettsidene så ut som nettsidene til KK og Dagbladet – men ledet til pornosider og suspekte annonser.

Nordanger gikk en trapp ned i Aller-bygget, til utviklingsavdelingen i Dagbladet.

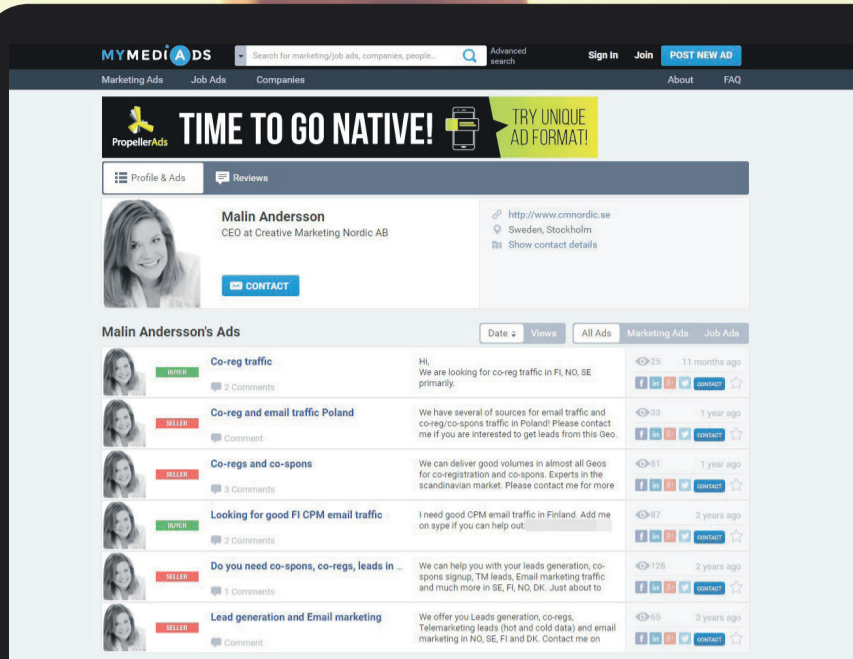
Jakten på nettpiratene var i gang.

For å samle inn informasjon om de aktuelle spam-sidene laget Dagbladet et dataprogram som kunne overvåke nettsidenes oppførsel.

Programmet tok utgangspunkt i spam-sidene der Nordangers navn var misbrukt og registrerte hvordan de kommuniserte og linket til hverandre. Dataprogrammet registrerte at stadig nye nettsted

→ FORTS. NESTE SIDE

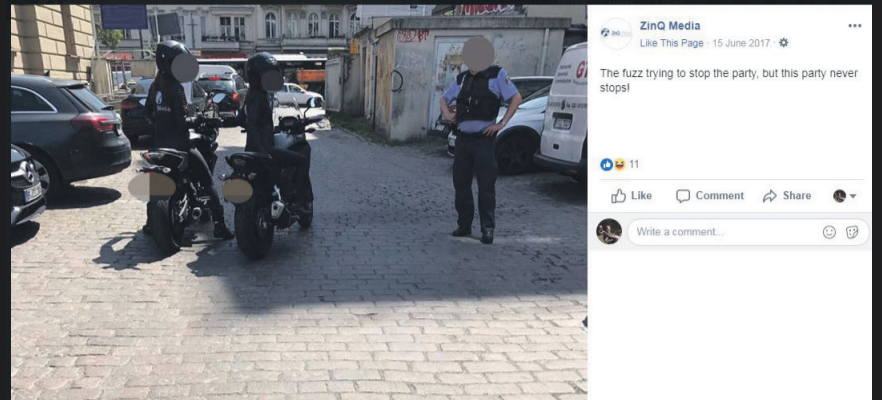
DOKUMENTAREN

KJØP OG SALG: Malin Andersson og Creative Marketing AB har de siste årene vokst til å bli en betydelig aktør innen nettmærkedsføring i Sverige. Hun solgte omdiskuterte annonser til konkurransene som får trafikk fra dataangrepet mot store norske nettsteder – men sier hun ikke kjenner til den forbindelsen. Faksimile: My Media Ads

RAMMET: Dagbladet kan i dag avsløre hvordan helt vanlige norske nettbukere får mobilnummeret og e-postadressen sin samlet inn og registrert i databaser. Så bli opplysningene lagt ut til salg. Det hele startet hos journalist Sonja Evelyn Nordanger i Aller. Foto: Lars Eivind Bones

MC-RÅNING: Politiet kom til da Zinq Media rånet på motorsykkel. Foto: Facebook

REAGERER: Dette er åpenbart en dårlig praksis, sier toppsjef Carl Edvard Endresen (37) i Axo Finans. Hans underleverandør annonserte på spam-sidene som er linket til tusenvis av stjalne nettsteder. Foto: Lars Eivind Bones

→ FORTS. FRA FORRIGE SIDE

ble rammet, og at spam-sidene lenket til hverandre:

● I perioden fra september 2018 til februar i år, viser Dagbladets undersøkelser at over 80 000 nettsider er angrepet. Over 4000 av dem er norske.

● Dagbladets dataprogram oppdaget over 1,2 millioner krysskoblinger spam-sidene imellom.

● Blant nettstedene som har fått mest innhold stjålet er Dagbladet, VG, NRK, Aftenposten, BBC, ABC Nyheter, Drammens Tidende og Teknisk Ukeblad – i tillegg til offentlige nettsteder som Fylkesmannen og Statens vegvesen.

– Det er interessante funn dere viser til, sier avdelingsdirektør Mona Strøm Arnøy i Nasjonal sikkerhetsmyndighet til Dagbladet.

– Dette er nok automatisk generert i en hensikt som vi bare kan spekulere i. Det er viktig for den som opplever dette å ta kontakt med det selskapet som hoster nettsida. Dette er en rettighetskrenkelse de må rydde opp i. Det er viktig også å varsle Google om at søket er manipulert, så de kan fjerne det. Det er hostingselskapet som må rydde opp her. Vi vil gjerne ha informasjon om denne type hendelser.

LURTE GOOGLE

Nettpiratene lurte Google til å indeksere spam-sidene deres:

Det Google tror at er ekte nettsider fra Dagbladet eller VG, er i virkeligheten spam-sider med stjålet innhold.

Søkte du for eksempel på Google etter «VG live Manchester United PSG» ville du både få opp VGs livedekning av storkampen mellom Manchester United og PSG – og piratenes nettsted med stjålet innhold fra VGs livestudio. Google har tatt affære etter Dagbladets funn.

Om du klikket på piratenes spam-side fikk du

enten opp porno – eller annonser som lokket med at du kunne vinne en ny smarttelefon:

Du er bare et lite skritt unna å vinne en ny iPhone eller Samsung-telefon. Alt du trenger er å skrive inn navn, e-postadresse og telefonnummer.

Stikkordet er «den lille skriften». Du har sikkert sett den, nederst på siden. Bokstavene er så vidt lesbare.

Formuleringen kan være noe å la: «Ved å delta i denne kampanjen gir jeg tillatelse til direkte kontakt fra disse sponsorene/annonsørene.»

Etter at EU i mai i fjor innførte nye personvernregler – kjent som GDPR – er norske nettbukere blitt vant til å trykke på samtykkemeldinger. Enten du skal lese ei avis, handle i en nettbutikk eller se på nett-TV, må du trykke på en knapp som dukker opp på skjermen, om at du aksepterer nettstedets personvernbestemmelser.

Samtidig har det blusset opp en industri der personopplysninger på nett er en verdifull salgsvare.

Reklamebyråene rangerer nasjonaliteter i tre kategorier, går det fram på bransjesider: Norge er i kategori 1, sammen med 18 andre rike i-land. Handelsvaren er såkalte «leads».

– En lead er en e-postadresse, et telefonnummer eller et samtykke, sier den svenske nettmærkedsføreren Ramin Jamei til Dagbladet.

– En utvist interesse, der noen har sagt ja til å motta informasjon om å bytte for eksempel mobiltelefonoperatør eller strømselskap.

LANDINGSSIDE

En kilde med god innsikt i annonsekampanjen der det kopierte Dagblad- og VG-innholdet er brukt, sier:

– Jeg har grunn til å tro at innholdet fra blant annet deres side er brukt til å lage det som på fagspråket kalles en «landingsside», eller en «trakt», sier kilden.

– Hva vil det si?

– Det vil si en side som skal lure kundene inn dit annonsørene vil ha dem. Kundene blir lurt til å klikke på en side med eksempelvis stjålet innhold fra en avis – hvorpå de sendes videre til annonsene som lurer i bakgrunnen.

– Hvorfor lager man slike landingssider?

– Min erfaring er at store lead-genereringsfirmaer ofte tar på seg oppdrag som er større enn de vet de kan klare med vanlige metoder. Da trenger de å være kreative. For eksempel slik det har skjedd i deres sak.

Landingssidene administreres ofte av underleverandører, ifølge kilden. Flere slike selskaper er basert i Nederland.

«TA SJANSEN. VINN EN IPHONE 8».

Annonsene Dagbladet har sporet fra spam-sidene som angrep Dagbladet, VG og NRK, frister med gratis smarttelefoner. Vi lagde derfor en bruker – «Jonas» – som skulle se om det var noen smarttelefon «å få». Vi klikket oss fra skjermbilde til skjermbilde i flere av konkurransene. Underveis ble vi både bedt om å ringe et nummer som, ifølge den lille skriften, utløste et abonnement til 125 kroner i uka. Vi fikk også følgende sms – fra et nummer som koster 26 kroner minuttet:

«Hei Jonas!

Din Samsung Galaxy S9 er reservert. Ring for å få den!

Ring nå: 820XXXXXX

Lykke til!»

Informasjonssjef Magnus Line i Telenor har ikke ønsket oppgi hvem som eier de to numrene.

Der annonsørene samler inn forbrukernes personopplysninger, er annonsørenes egne opplysninger godt skjult.

→ FORTS. NESTE SIDE

**«VI ER INTERESSERT I LEADS
PÅ DE MEST ATTRAKTIVE
MENNENE I 25-60 ÅRS-
ALDEREN, FRA DE MEST
ATTRAKTIVE LANDENE.»**
«Olga B», en representant for dating-konglomeratet Anastasia

DOKUMENTAREN

– **INTERESSANTE FUNN:** Avdelingsdirektør Mona Strøm Arnøy utenfor lokalene til Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) i Kolsås leir. Hun betegner Dagbladets funn som interessante. Foto: Lars Eivind Bones

FORBRUKERTILSYNET: – STYR UNNA KONKURRANSER PÅ NETT

Det har vært en rekke klager fra forbrukere mot nettmærkedsføringsselskaper, falske annonser og «konkurranser», bekrefter Frode Elton Haug, juridisk direktør i Forbrukertilsynet.

Han sier en lovendring i fjor tvang nettmærkedsføringsselskapene til å endre framgangsmåte i Norge.

– I fjor lyktes vi å endre lovgivningen for nettmærkedsføring og telefonsalg. Når man gjør det vanskeligere å tjene penger på leads-generering må de som selger slike tjenester til næringslivet finne nye metoder. Denne varianten var ny for oss, sier Haug til Dagbladet.

– Det var store problemer med slik virksomhet for noen år siden, der forbrukere ble oppringt, mottok spam og der mange endte opp med å betale for abonnement på tjenester de ikke visste de hadde abonnert på – etter at de krysset av i spørrekonkurranser.

Et problem var at forbrukere som hadde gitt sitt samtykke i en konkurranse eller annonse på nettet ble kontaktet av en hel urskog av forskjellige selskaper – underselskaper og «partnere» av annonsøren, eller selskaper som hadde kjøpt kontaktinformasjonen slik Dagbladet beskriver i dag.

– Vi spilte inn til regjeringen at loven skulle endres, og det ble vedtatt en lovendring fra 1. januar 2018. Der det bare ble lov å innhente et slikt samtykke fra et selskap av gangen, sier Frode Elton Haug.

– Hvordan har utviklingen vært?

– Konkurransene var hovedproblemet – der folk ble oppringt av telefonselgere selv om de hadde reservert seg mot telefonsalg. Den biten har vi løst. Det vi står igjen med som fortsatt er et problem er konkurranser og annonser av typen «Vinn Iphone til kr. 1», ulike IQ-tester, abonnementer og lignende. Den problemstillingen står vi igjen med.

– Hva bør folk gjøre når de får opp slike annonser?

– Vi har ett råd, og det er å ikke svare på slike konkurranser på nettet. Det fører til spam, du kan bli oppringt og du kan ende opp med abonnementer på produkter du ikke vil ha. Ser du en slik «Vinn en Iphone»-konkurranse er det bare å styre unna.

«JEG SELGER
MOBILNUMRE TIL
RIKE TYRKERE –
MAKS TO DAGER
GAMLE, NYLIG
BRUKTE.»
TYRKISK NETTMÆRKEDSFØRER

→ FORTS. FRA FORRIGE SIDE

Etter hvert som vi klikket oss igjennom konkurransene framsto det mindre og mindre sannsynlig at vi faktisk kom til å vinne en telefon. I stedet ble vi forelagt en liste over firmaer som hadde «sponset» konkurransen.

Her er vi tilbake ved «den lille skriften». For å delta i de suspekke «konkurransene» må vi samtykke i at vi gir fra oss personopplysningene til konkurransens sponsorer.

Et av selskapene på lista over «sponsorer» er Zinq Media. Selskapet er en del av R&D Media – et selskapskonglomerat eid av en nederlandsk gründer. Selskapsstrukturen er blitt knyttet til både kontroversielle sms-abonnement, udokumenterte fakturaer og «gratis» tilbud som viser seg å koste 50 euro.

Dagbladet vet ikke om det er R&D-selskapene som står bak dataangrepet i Norge. Paraplyelskapet R&D Media har ifølge den nederlandske avisa FTM blitt bøtelagt en rekke ganger for sin virksomhet tidligere.

Selskapene skal ha blitt søkkrike på kjøp og salg av leads – vanlige folks navn, nummer og e-postadresser: Ifølge FTM er virksomhetene verdt over 350 millioner kroner totalt.

FUTT OG FART

På nettet liker Zinq Media å gi uttrykk for at selskapet nyter livets glade dager. Det er fester, luksusreiser og motorsykkelløp i gatene. Da politiet ifølge et Facebook-bilde kom for å stoppe selskapets motorsykel-råning slår Zinq Media fast:

– This party never stops!

Et annet navn på sponsorlista er Promo Selections.

De oppgir å være eid av Conversion Factory i Malaysia. Men ved søk i malaysiske Internett-registre går det fram at Promo Selections også er administrert av R&D Media i Nederland.

En av konkurransene oppgir å være lagd av selskapet Surfeyo. Også Surfeyo er registrert hos Conversion Factory – som tilsynelatende er administrert av R&D.

Dagbladet har forsøkt å nå Zinq Medias representanter Jay Salik, Shawn Stallard og Hary Sankula, og kontaktet R&M Media og Promo Selections. Ingen henvendelser er besvart.

– LURT TRILL RUNDT

Blant sponsorene som står oppført, er det også flere norske firmaer:

- Strømgiganten NorgesEnergi
- Salg1 – et salgsselskap fra Drammen.
- Spillselskapet GIG, som har flere idrettsprofiler på eiersiden.
- Danske Nano Finans – underleverandør til Norges største forbrukslånsfirma: Axo Finans.

Overfor Dagbladet hevder både NorgesEnergi og Axo Finans at de er lurt trill rundt.

– Vi har ikke et ønske om å assosieres med disse useriøse aktørene overhodet, og vil derfor undersøke internt hos oss om vi kan spore opp hvem som er ansvarlig for å ha misbrukt vårt varemerke i denne

sammenhengen, skriver Rita Lund Thune (42), PR-sjef i Norgesenergis eierselskap Fortum Energizing, til Dagbladet.

– Dette er åpenbart en dårlig praksis, sier toppsjef Carl Edvard Endresen (37) i Axo Finans. Han sier selskapet ikke ante noe om den suspekke markedsføringen og at de har tatt opp annonseringen med sin underleverandør.

– Om de assosierer seg med folk som markedsfører på denne måten, må de ut, sier Endresen til Dagbladet.

– Her har Nano Finans kjøpt en tjeneste av en underleverandør som vi ikke kan stå inne for. Hensikten ser ut til å være å få «consent» – samtykke fra brukerne. Det er viktig å understreke at vi ikke har bestilt markedsføring fra Nano Finans. Nano Finans er en selvstendig aktør. Axo finans behandler lånesøknader som kommer inn hos Nano Finans.

ORDKRIG

Men hos Stolc og Nano Finans er tonen den samme. Stolc opplyser at de suspekke annonsene, som altså får sin trafikk fra et omfattende dataangrep i Norge, ble kjøpt hos et svensk selskap: Creative Marketing AB i Stockholm.

– Vi føler oss misbrukt, sier Stolc til Dagbladet.

– Vi visste ikke at vårt navn står i denne konkurransen. Vi har samarbeidet med det svenske firmaet Creative Marketing AB om leads. Vi valgte spesifikt et svensk firma fordi vi antok at det ville foregå ordentlig, og selskapet så ryddig og bra ut, sier Stolc.

Han er opprørt over at selskapet hans har havnet i en ugrei situasjon. Stolc sier at hans kontakt i Creative Marketing AB var direktør og medgründer Malin Andersson (36).

Selskapet er en betydelig aktør innen svensk nettmærkedsføring og omsatte i fjor for over 11 millioner svenske kroner. Det var nesten en dobling fra året før – samtidig som overskuddet også økte, fra 770 000,- til over 2,5 millioner.

Når Dagbladet tar kontakt, har Malin Andersson en helt annen virkelighetsoppfatning enn sine norske og danske kontakter.

Hun bekrefter at hun har solgt annonseplass til konkurransen som henter sin trafikk fra det omfattende dataangrepet mot Dagbladet, VG, NRK og BBC. Creative Marketing AB står også oppført på lista over «sponsorer» i den norske spam-konkurransen.

Andersson bedyrer at hun ikke kjenner til dataangrepet.

– Vi vet ingenting om misbruk av nettstedet og tar selvsagt avstand fra både det og leverandører som ikke følger god markedsføringsskikk, skriver hun i en e-post til Dagbladet.

– Det stemmer at Nano Finans via en formidler har kjøpt leads av oss tidligere. Vi jobber både på oppdrag fra direktekunder og byråer. Våre kunder er kjent med hvordan innsamlingen foregår, og de godkjenner samtlige kampanjer før kampanjestart, skriver Andersson.

Hun har ikke ønsket å la seg intervju på telefon.

– Det framstår for oss som om man ikke kan vinne noen telefon her – og at konkurransen således bare er lureri?

– Vi går ut ifra at alle våre leverandører som har

slike konkurranser, følger lotterilovverket i de respektive markedene. Vi har ingen indikasjoner på at konkurransen ikke skal være ekte.

– Hvordan jobber dere med slike «konkurranser»?

– Vi jobber på oppdrag fra flere kunder, i både Norden og Europa, der vi formidler såkalte «leads». Det vil si personer som har vist interesse for en viss type produkter/tjenester, og som har gitt sitt samtykke til å bli kontaktet av et selskap på eksempelvis telefon eller e-post. Vi samler inn leadsene via underleverandører som har ulike konkurranser på nettet. Disse konkurransene kjøper de trafikk til på ulike nettannonser – på Dagbladet eller andre sider.

– Hvordan ble dere oppført som «sponsor» til konkurransen?

– Sponsorplassen er noe man kjøper – en slags annonse. For å håndtere våre kunders data hender det også at vi må stå under vilkårene i konkurransen, for å følge GDPR-regelverket.

– SJEKKET MED JURIST

Vi går tilbake til My Media Ads – annonsenettstedet der e-postadresser og telefonnumre er til salgs. Der finner vi en rekke annonser fra både Zinq Media – og fra Malin Andersson og Creative Marketing AB.

– Hva er dine tanker rundt annonsering som tilsynelatende dreier seg om kjøp og salg av personopplysninger?

– Å generere leads, for eksempel gjennom den konkurransen du refererer til, er en vanlig forretningsmodell som forekommer over hele verden, skriver Malin Andersson i en e-post.

– Vi følger lovverket i hvert land, holder oss oppdatert på retningslinjer via organisasjonen Swedma og har forsikret oss med en jurist via Nordma (Norsk Direkte Markedsføringsforening) at disse måtene å samle inn opt-in leads er i tråd med de lover som gjelder.

Der Axo Finans og Nano Finans går hardt ut mot sitt eget markedsføringsfirma, hevder strømgiganten NorgesEnergi at de ikke engang vet hvorfor de står oppført som «sponsor» for spam-konkurransen. PR-sjef Rita Lund Thune skriver i en e-post:

– Vi har undersøkt saken, og dette er ikke en type aktivitet som vi aksepterer. Dette er ikke en tjeneste NorgesEnergi har kjøpt, og det er ikke noe vi ønsker å bli assosiert med. Dessverre finnes det en del useriøse aktører i bransjen. Jevnlige får vi henvendelser fra byråer angående leads som de har tilegnet seg gjennom falske premisser, og som de ønsker å tjene penger på, skriver Thune.

Hun opplyser at selskapet nå vurderer om de skal rapportere hendelsen til Forbrukertilsynet.

Kenneth Burud, daglig leder i Salg1 i Drammen – som også er sponsor til «konkurransen», ønsker ikke å kommentere saken.

Ramin Jamei i svenske Active Leads AB bekrefter at de markedsførte Salg1 – og benekter kjennskap til dataangrepet.

Gaming Innovation Group, med konsernsjef Robin Reed og finansdirektør Tore Formo, har ikke besvart Dagbladets henvendelser.

Dagbladet har søkt Anastasia-gruppen og de andre navngitte My Media Ads-annonsørene – uten hell.

Dagbladet har også søkt My Media Ads – uten hell.

JAKTET NETTPIRATER –

FANT OVERGREP

Nettpiratene som har angrepet tusenvis av norske nettsteder har brukt samme kamouflasje som et overgrepsnettsted og et spionasje-anklaget kinesisk firma.

Tekst: TORGEIR P. KROKFJORD
tpk@dagbladet.no

Tekst: TOR-HENNING UELAND
tor.henning.ueland@aller.com

Dagbladet avslørte nylig at nettpirater i flere måneder har angrepet og stjålet innhold fra Dagbladet, VG, BBC og norske myndigheter – blant annet. Myndigheten var å få trafikk til annonsesteder som samlet personopplysninger.

Alt du gjør på nettet inneholder skjult informasjon. En e-post har informasjon om hvem som sendte den, når og fra hvor. Bildefiler har såkalt «metadata» i seg, med informasjon om hvor de ble opprettet. På samme måte har også hjemmesider informasjon liggende i underlagsmaterialet sitt.

Ved å undersøke denne informasjonen fant Dagbladet at nettpiratene hadde sin såkalte «navneserver» registrert hos selskapet Cloudflare.

En navneserver oversetter domenenavnene – db.no, vg.no – til tall. Slik blir nettsteder mulig å spore på Internett. Men noen ønsker å skjule sitt egentlige opphav. Der kommer Cloudflare inn i bildet. Om du registrerer nettstedet ditt hos dem, blir det nærmest umulig å finne ut hvem du egentlig er. Det har nettpiratene gjort.

Overgrepsside

En gjennomgang av nettsidene som bruker de aktuelle Cloudflare-serverne for å skjule seg, viser hvilke gråsoner som finnes på nettet: Selskapet Security Trails har et register over de som bruker de aktuelle navneserverne. Det er selskaper som Volkswagen og Microsoft.

DAGBLADET: 16. MARS 2019

Men vi fant også kryptiske nettsider tilhørende China Mobile – et kinesisk selskap som USA har stengt ute på grunn av fare for spionasje. Kinesiske myndigheter og selskaper har konsekvent nektet for dette. På lista over nettsteder på navneserverne fant Dagbladet også et nettsted der adressen tydelig tilsa at nettstedet tilbød filmer som viste overgrep mot barn.

DATAEKSPERT: Igor Prelic i Security Trails.

Skjult

Igor Prelic i Security Trails bekrefter funnet av overgrepsmateriale

– I dette tilfellet bruker nettstedet en IP-adresse fra Cloudflare. Men Cloudflare tilbyr IP-adressen bare som en proxy-tjeneste – en tjeneste som skjuler nettstedets opprinnelige registreringsinformasjon. Om du registrerer et nettsted, men ønsker å skjule at det er du som eier nettstedet og hvor det egentlig er registrert, bruker du Cloudflare som en proxy mellom nettbrukeren og serveren, sier Prelic.

– Noen ganger kan det være mulig å se på historiske registreringsopplysninger for å finne en tidligere serveradresse.

«VI KAN IKKE TA AVGJØRELSE OM HVER ENESTE SIDE FOLK TAR OPP MED OSS.»

DOUGLAS KRAMER, juridisk direktør i Cloudflare

– Hva nettstedet der overgrepsfilmer tilsynelatende blir delt?

– For dette aktuelle nettstedet har de brukt Cloudflares løsninger helt siden de registrerte seg første gang. Da klarer ikke vi å finne ut hvor de egentlig holder til.

– Hvilket ansvar har Cloudflare?

– Cloudflare er også ansvarlige for innhold de deler. Om de mottar en bekymringsmelding om innhold som de deler og tilbyr sine servertjenester, skal de fjerne den aktuelle kunden og det innrapporterte innholdet. Hvis ikke kan også de bli saksøkt eller etterforsket.

Gråsoner

Douglas Kramer, juridisk direktør i Cloudflare, sier til Dagbladet at selskapet er en nøytral infrastrukturtilbyder.

– Vi gjør ikke noe med innholdet på nettsider, sier Kramer.

– Vi er nøye med å følge lovverket og oppfordrer også folk til å følge loven. Men vi kan ikke ta avgjørelser om hver eneste side folk tar opp med oss. Vi må forholde oss til et generelt regelverk.

Da han kom til selskapet i 2016 hadde han sju års fartstid i Obama-administrasjonen – blant annet som stabsssekretær, kjent som «nervesenteret i Det hvite hus». Han kom til et selskap som deler Internett i to.

Selskapet har ligget høyt på den prestisjetunge Cloud 100-lista til amerikanske Forbes over verdens viktigste teknologiselskaper. World Economic Forum har hedret selskapet som en pioner. Samtidig har selskapet gjentatte ganger måttet svare for hvorfor de er så populære blant kriminelle.

IS og hackere

En av brukerne var terrorgruppa IS. To av de tre mest populære IS-relaterte chatteforumene skjulte seg hos Cloudflare da terrorgruppas virksomhet var på sitt verste. Selskapet brukes også av utpressere og hackere. Douglas Kramer har tidligere forsvart Cloudflares funksjon da det ble

avslørt at generalene på Myanmar brukte selskapets tjenester.

Om dataangrepet mot Dagbladet og VG sier Doug Kramer:

– I saker som deres du nevner vil det være aktuelt å se på brudd på åndsverkslovverket. Når den som klager kan dokumentere at vedkommende eier innholdet er det verts-serveren – ikke oss

SMATERIALE

KONTROVERSIELT: Et hyperavansert overvåkingskamera skuer over forbipasserende i Beijing. Amerikanske myndigheter hevder at China Mobile bistår i spionasje. Cloudflare selger tjenester til China Mobile, men påpeker at de ikke er ført opp på noen sanksjonsliste. Foto: Reuters / NTB Scanpix

– ER BARE EN MELLOMMANN

Cloudflare forsvarer sin kontroversielle rolle på nettet.

– Vi har 40 millioner brukere, sier Doug Kramer, juridisk direktør i Cloudflare til Dagbladet.

– 99% av brukerne våre får vi aldri noen klager på. Vi lar privatpersoner og små firmaer få en nettopplevelse som ellers ville vært forbeholdt store selskaper. Som regel ønsker ikke vi å ha noen mening om innholdet, men når vi får en melding om en slik side undersøker vi det. Vi tar en kjapp titt på nettsiden. I en sak som dette tar vi ned siden og henviser til senteret, sier han.

– Men om jeg vil dele overgrepsmateriale kan jeg gjøre det fram til noen klager?

– Vi går ikke gjennom brukernes innhold, vi er ikke et sosialt medium. Om vi så igjennom alt som ble spredt på våre nettverk ville det for det første blitt en så stor jobb at vi trolig ikke kunne tilbudt de sikkerhetstjenestene vi gjør. Og enda viktigere – det stiller alvorlige personvernspørsmål.

Han forsvarer også at selskapet har politisk kontroversielle kunder på kundelista – et eksempel er generaldiktaturet på Myanmar.

– Du kan ikke forvente at et selskap som oss skal gå inn som mellommann i en politisk prosess. Myndighetene ser også fordelene ved vår rolle og at vi bidrar til et sikkert Internett. Vi har nær kontakt i Washington og i Brüssel.

Geir Wiksén, teknologi-direktør i Aller – som eier Dagbladet – sier at også Aller bruker Cloudflare-tjenester.

– Vårt innhold blir ikke levert gjennom Cloudflare, vi bruker Cloudflare bare til å gjøre knytningen mellom ip-adresser og domenenavn. Vi vurderer alle tredjepartsleverandører som Cloudflare jevnlig, sier Wiksén.

DIREKTØR: Doug Kramer, Cloudflare.

som mellommann – som eventuelt skal ta ned innholdet eller ta det opp med nettsidene eier. Det vi gjør er å sette de partene i kontakt.

Unntak

Kramer mener at Cloudflare ikke tilbyr en anonymiseringstjeneste.

– Vi er en portvakt og en måte

å sikre nettsiden sin på, sier Kramer.

– Vi har funnet det som framstår som overgrepsmateriale på deres servere?

– Dette er unntaket fra regelen. Vi jobber tett med NACMEC – det nasjonale senter for savnede og utnyttede barn. Vi melder saker til

dem, og de kan selv melde fra om sider til oss, sier Kramer.

– Er nettadressen så eksplisitt som den du henviser til, er det sannsynlig at det er noe ulovlig der. Da varsler vi.

– Er du enig med eksperten fra Security Trails om at dere har et juridisk ansvar?

– Jeg vet ikke hvilke lover han

henviser til. Vi har et visst ansvar under enkelte lover, men et helt annet ansvar enn en sosial medier-plattform for eksempel. Men du saksøker ikke strømselskapet fordi et bankran ble planlagt med lyset på.

– Hva med selskaper som anklages for spionasje?

– Vi følger sanksjonslister og

har nær kontakt med amerikanske myndigheter. Flere tusen navn er ført opp som sanksjonsmål – men om myndighetene går ut mot enkelt-selskaper er det noe annet. China Mobile er ikke et sanksjonsobjekt, og det er ingen måte China Mobile bruker oss på som vil kunne påvirke slike spørsmål, sier Kramer.